

Rauno Ruuhijärven tutkimus- ja suojele-ura

Heikki Simola

Suoseuran Rauno Ruuhijärvi –webinaari

15.12.2022

Nuori Rauno: kullankaivajana Tankavaarassa

Rauno Ruuhijärvi (16 v) ja ruotsinkielen opettajansa Aulis Kajanto Tankavaarassa kesällä 1947. Tankavaaran kultamuseo

Suoprofessorin kultainen kesä

Kauhavalainen 17-vuotias nuorukainen Rauno Ruuhijärvi sai toteuttaa monen haaveileman unelman kesällä 1947. Hän pääsi kokeneen kullankaivajan oppiin kokonaiseksi kesäksi tuolloin villiin Tankavaaraan. Myöhemmin Ruuhijärvi kunnostautui suotieteilijänä tutkien mm. Lokan altaan alle jäävää kasvillisuutta useiden kesien ajan. Hänestä kehkeytyi merkittävä luonnon puolesta puhuja, joka toimi 1980-luvulla pitkään Suomen luonnonsuojeluliiton puheenjohtajana ja on edelleen liiton kunniapuheenjohtaja.

Matka haaveiden kultamaille

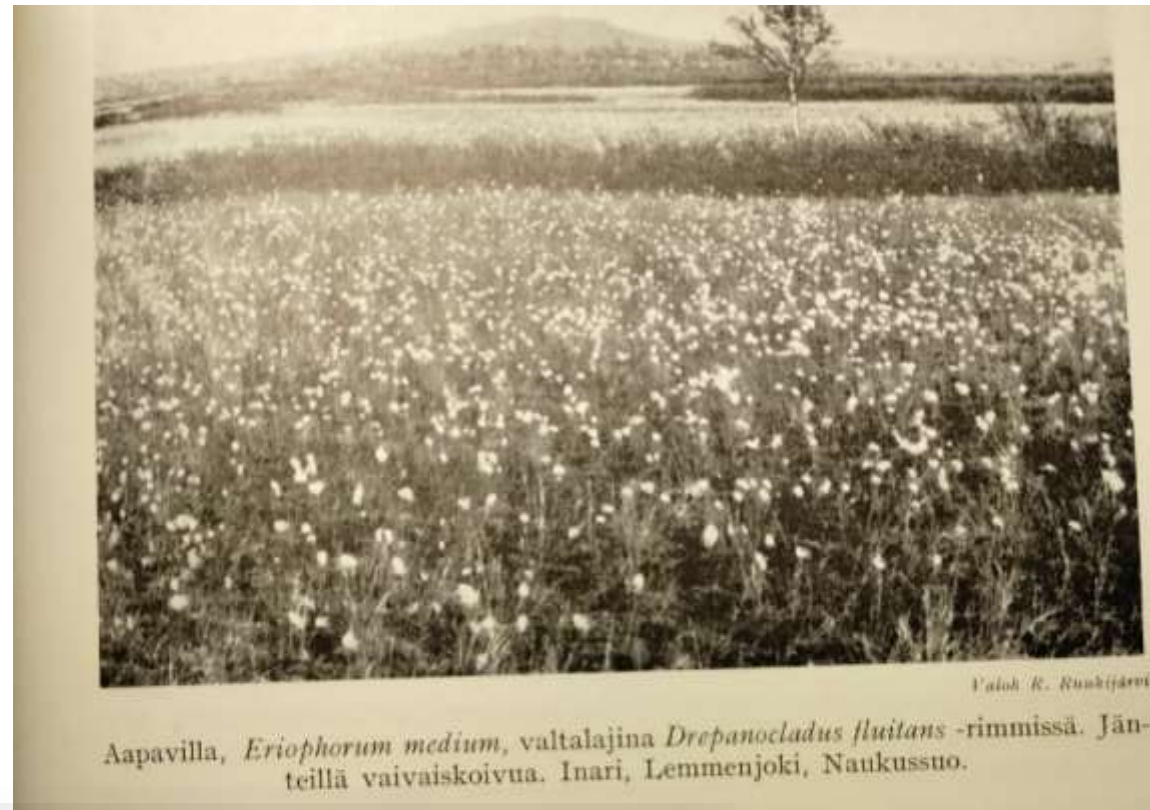
Rauno Ruuhijärven nuoruuden kultaseikkailu alkoi kesäkuun ensimmäinen päivä vuonna 1947. Syynä retkeen oli hänen ruotsinopettajansa Aulis Kajanto, joka oli kaivanut jo ennen sotia vuosikausia Laanilan seudulla ja Moberginojalla. Ruuhijärvi oli pyytänyt lupaa päästä mukaan ja yllätykseksensä saanut. Kajanto kun ei ollut ihmisenä helpoinnasta päästä. Kohteena oli Virtsasen veljesten valtuuttama Tankavaara.

Teksti: Vesa Luhta
Kuvat: Aulis Kajannon Volgtlander-kameralla Rauno Ruuhijärvi ja Aulis Kajanto

Lapin aapasoiden tutkija

Suuri Kasvikirja, Osa I, 1956,
Eriophorum-lajien lajikuvaukset

taankin lajit ovat hyvin lähellä toisiaan.

Aapavillan ja ruostevillan fennoskandiset alueet peittävät toisensa jokseenkin tarkasti. Alueiden yksityiskohtia ei kuitenkaan vielä riittävästi tunneta, sillä lajit on usein sekoitettu toisiinsa, ja kasvitieteilijätkin tavallisesti kiertävät vähälajiset, upottavat rimpinevat. Havumetsävyöhykkeemme pohjoisimmilla osilla Inarissa, Sodankylässä, Kittilässä ja Muo-

den aikana. Ilmastovaatimuksil-

alueet peittävät toisensa jok-

kuitenkaan vielä riittävästi tun-

ja kasvitieteilijätkin tavallisesti

Havumetsävyöhykkeemme poh-

Sodankylässä, Kittilässä ja Muo-

nsaampi. Länsi-Lapissa on aapa-

ssa ja Ylitorniolla se on suhteelli-

villaakin pitemmällä etelässä, ja vielä etelä-

sen alueen. Sen eteläisimmät löytöpaikat ovat Iissä.

Aarno Kalelan mestariluokka: Viisi väitöskirjaa Suomen suoluonnosta:

- Seppo **Eurola** (1930-2016): Etelä-Suomen suot
- Paavo **Havas** (1929-2011): Kuusamon rinnesuot
- Pekka **Isoviita** (1931-2016): *Sphagnum*-suku
- Rauno **Ruuhijärvi** (1930-2022): Pohjois-Suomen suot
- Yrjö **Vasari** (1930-2010): Soiden kehityshistoria

Aarno **Kalela** (1908-1977), HY kasvitieteen professori 1946-1973

Yksin aapasuon keskellä: suurenmoisen luonnon kokemuksia

- ”siellä minäkin voin laulaa”
- Minna Pyykön haastattelu: Suomies Rauno Ruuhijärvi, 2018, Yle Areena
- Urpo Häyrinen (1937-1992): yhteistyökumppani soiden suojelussa

Belebte Einsamkeit - Landschaften in Europas

Norden Hardcover

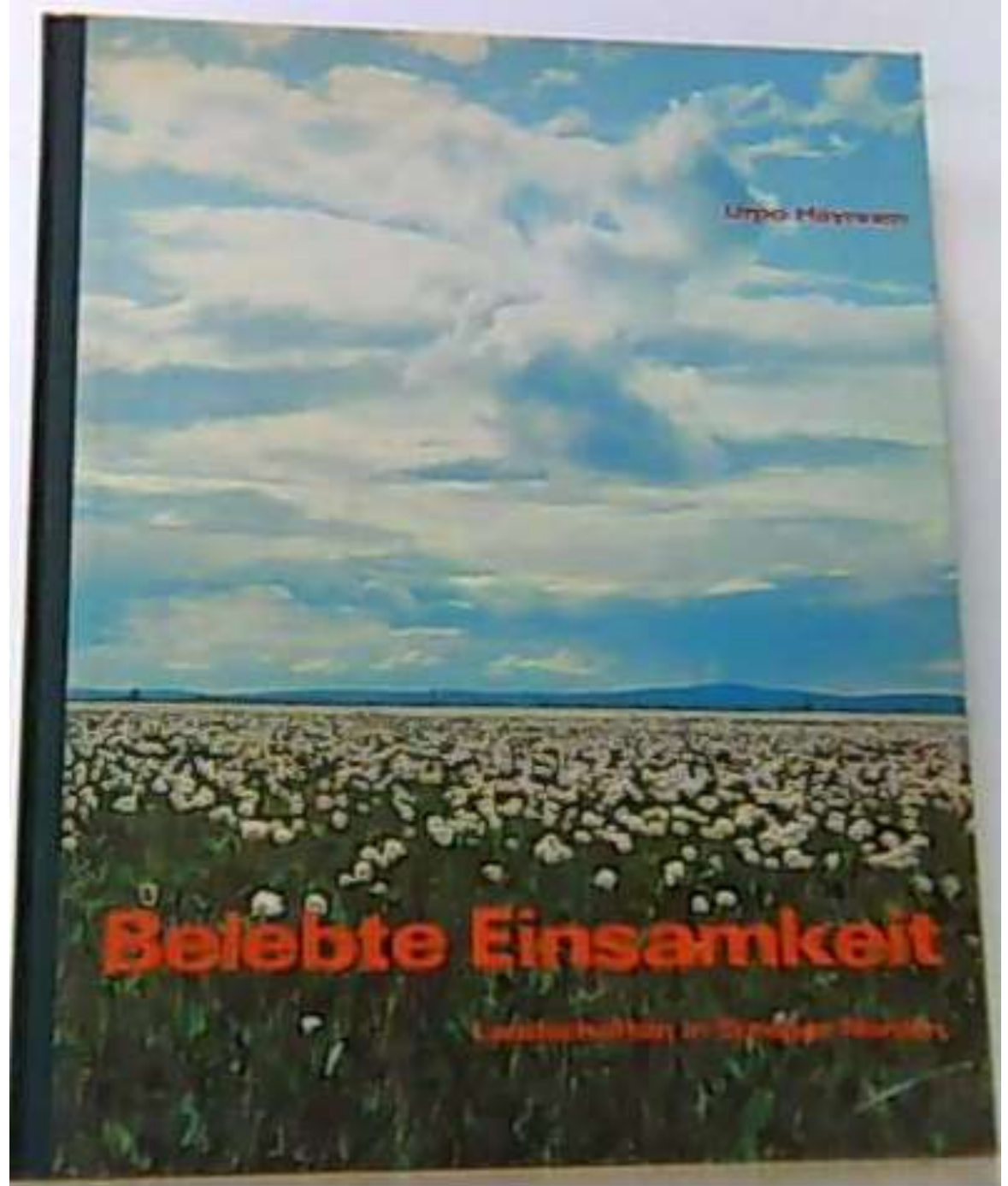
Urpo Häyrinen 1970

Bern, Sveitsi

Suomenkielinen laitos
1972, Kirjayhtymä

Kansikuva: Posoaapa

Sompion suoluonnon hävitys

- Lokan ja Porttipahdan tekoaltaat upottivat Posoaavan, joka oli Euroopan laajin suokokonaisuus
- Suomen Luonnonsuojeluyhdistys perusti Kemijoen patoamisaltaiden tutkimustoimikunnan, Rauno Ruuhijärvi toimi sihteerinä
- Parikymmentä nuorta tutkijaa kartoitti 1958-59 allasalueen luontoa: aapasoita ja tulvaniittyjä. Rahoitus riitti kenttätöihin, mutta tulokset jäivät suurelta osin julkaisematta. Kemijoki Oy ei osallistunut hankkeeseen millään tavalla

Tarina siitä miten Sompio hukutettiin

– ja siitä miten syntyi merkittävän
luonnonsuojelijan elinikäinen missio.

TEKSTI VESA LUHTA KUVAT RAUNO RUUHIJÄRVI

Sodan jälkeen kahdeksan vuotta kestänyt kannustaminen kemijokisuon suoja-
ra tuottamaan sähköä. Vainon venhoi
maailmankunta ja kemijoki Oy väitti, ettei
joten voimavarojen jatkokehittä-
minen kannata ihmisen laivastolle suun-
niteltuja sääntömuutoksia. Kitiön ja Luonon laivo-
jen laajat suojat valittiin tekoalustan paikoiksi.
Maan talouselämä pöni kartoille Lokan ja Pori-
puolan tekoalustat.

Alkajien alle jätettiin kokeneista suojista kylä, Lokka,
Korvanen, Mutema, Riisto, Ruuhijärvi ja Laiti historio-
niemi ja perinteiseen eivät painuneet mitään.

Sodan jälkeinen Suomi vaati vaivastalouteen
sihtausia, rakentaminen selvitettiin suureksi talou-
smaailmaksi vahvistamiseksi. Veden alle jätettiin
Lokan altaalta 420 neliökilometrin suuri ja merta.

Asukkaat ostettiin epäedullisilla kassakilla ja ta-
halla, joka monen kohdalla oli inflaation muuttama
sa vuodessa. Yhteensä yli sata perhettä sai hylättyä.

Silloinen Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen
Niilo Söyrinki, Valter Kettikangas ja Aarno Kale-

la koettivat keskustella voimavarojen ja vaivastalou-
den kanssa. Heille selvitettiin, ettei mitään voi enää tehdä.
Annettiin ymmärtää, ettei kukaan olekaan kem-
jokien hankkeen, vaan suomalainen jätteenkäsittelyhanke,
joka liittyy valtakunnan elyministeriön sodan jälkeen.

Lokan altaan alle jätettiin lämmityksen arvokasta suo-
ja jokisuonissa, joka tunnettiin kangen pinnapuhel-
ti. Soiden ja tulvanittujen kaja kuitenkin tiedettiin
läheis kirkkaammaksi. Pöytäkirjan yleisnimellä
tunnettu suojelualue oli Euroopan suojelu-

Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen näki aine-
ta vaihtoehtona kanta tutkimuksen avulla alueen
ta mahdollistamaan paljon tietoa ennen veden suo-
susta. Se perusti kemijoen puolemmallaan tut-
kimusohjelman, joka koota pöytäkirja ei ollut
nuorista tutkijoista.

Rahoitus saatiin opetusministeriöltä ja valtion
luonnonsuojelusta tutkimuslupa keuhkoista 1954.
Käytettiin vain kahdeksi vuodeksi.

Tutkimuksen yhteydessä valittiin Rauno Ruuhijä-
rvi, joka oli jo muutamien vuosien tutkijana Pori-
joen Suomen aita- ja puolelta.

Käytetty kuva on
Rauno Ruuhijärven
kuvasta. Kuvasta
nähdään Lokan
joen suojelualueen
ja sen ympäristön.

Luiron rantaniittyjä
Korvasen lähellä.

Vuokra Korvasen kylä
rakkuu kokonaan
vesimattujen alla.

Mutenia 1973: Tapion
veljekset Jussi ja
Arppa, keskellä Rauno
Ruuhijärvi.

Väitöskirja 1960

- Über die regionale Einteilung der Nordfinnischen Moore.
Annales Botanici Societatis Zoologicae Botanicae Fennicae
Vanamo 31 (1): 1-360.

Yliopistoura

- Kasvitieteen apulaisprofessori: vt 1961, vakinainen 1964; professorin arvo 1991
- Lammin biologisen aseman esimies 1964-1995
- Merkittäviä tehtäviä korkeakoululaitoksen ja valtion ympäristöhallinnon kehityshankkeissa
- Opetustyö kasviekologiaa ja ympäristönsuojelua
- Oppikirja: Häyrinen – Ruuhijärvi: Ympäristönsuojelu 1-2, Ympäristön pilaantuminen ja hoito; Luonnonsuojelu ja luonnonvarat 1983-84.

Luonnonsuojelutyö Suomessa ja lähialueilla

- Suomen luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja 1978-1990
- Soidensuojelun perusohjelma ja täydennyshankkeet
- Kansallispuistokomitea 1974-77
- Suomalais-neuvostoliittolainen tieteellis-tekninen yhteistyökomitea
 - Sittemmin lähialueyhteistyö, mm Karjalan tasavallan luonnonsuojeluhankkeet
 - Yhteydet Viron neuvostotasavaltaan – Eesti Looduskaitse Selts

Karjalan tasavallan
kansallispuistot
ja Fennoskandian
Vihreän vyöhykkeen
hankkeet

Toista (k)

5:39 / 7:28

Näet tiedot vierittämällä alas

Eesti Looduskaitse Selts, perustettu 1966
Jaan Eilart (1933-2006), maisemaekologi, kulttuurintutkija

22.5.2021

Hyvä Veli

Mukava, että tapasimme Raunon ja Liisan metsän avajaisissa, ja että olit hankalasta matkasta huolimatta tullut tähän pieneen tilaisuuteen. Siellä tuli mieleeni, että juuri sinä saattaisit olla kiinnostunut tästä **Lennart Meren** nuoruuden kirjasta "Hopeanvalkea", jonka vasta luin uudelleen 40 vuotta edellisen kerran jälkeen.

Lennartin tapasin muutamia kertoja. Hän kävi luonani 1980-luvun lopulla puhumassa Viron ns. fosforiitti-ongelmasta, jolloin järjestin hänen pitkän juttunsa Suomen Kuvalehteen. Virossa tapasimme samoin pari kertaa, viimeksi Eilartin 60-vuotispäivillä. Hopeanvalkea on tietenkin tiedoiltaan vähän vanhentunut, mutta

Suomen Kuvalehti 20.11.1987

SUOMEN KUVALEHTI

47 • 20.11.1987 • 14,90

MIKÄ LUHISTI USKON REAGANIIN JA RAHAAN

Kun usko pettää, ei tosiasioilla ole merkitystä

КОММУНИСТ ЭСТОНИИ

KAHJULIK KASU

LENNART MERI.
Suom. NEK vastine kassall.
Kassan tila jätetään avoimeksi
E. Suomeksi on sille

Fosforiitti- draama

Viron fosforiittikaivos-
hankkeesta on mitä il-
meisemmin kasva-
massa Neuvostoliiton
suurin ympäristö-
kamppailu. Lennart
Meren kirjoitus hank-
keesta on julkaistu
Eesti Kommunist
-lehdessä. **Sivu 48.**

VIRON FOSFORIITTIDRAAMASSA ON Syytettynä rikollinen kemytmielisyys

Tuomarin annettua minulle puheenvuoron yritin katsoa syytetyksi ohi. «Oikeus ei merkitse kottoa», lausui, «että paine syytetyksen on niin josta kukaan odottaa yhtä lailla onneton perhe. Meidän äitini ei herää enää eloon. Elämäni syytetyksen on keittänyt sokean häilyvän ja vaaran aliarvioinnin rikollisuuden, sen raskaan hinnan, mikä täytyy maksaa äkkipäheistä päätöksistä ja kevytmielisistä ratkaisuista.»

Ja taas kuulin oikeuden istuntonalissa kumean kellonhämähän, metallinen kirkkaan helähtyksen ja sitä seuranneen hiljaisuuden, nyt jo ikäisen. Päivä oli ollut harvinaisen kaunis, aamusta alkaen oli satanut pehmeää lunta, liikunnatonat minänyt ja kuuset vajonivat laskille vasten maata. Noidenkin lumilapion ja veden heikellä, iloisen huolellisesti puhdistetusta viivausarasta pohiasta, jota pikin äiti pääsee kohta astumaan kankkilla jaloillaan, Olisiko kaikki ollut toisin, jos elisin ollut sillä hetkellä tuossa kohtalokkaassa risteyskässä? Olisiko aavistunut onnettomuuden etukäteen? Eistynyt syytetyksi, tarrannut taksinajettajaa kädessä? Olisinne voineet tulla myös jalkaisin ne viisi meidät erottavaa kadantavaa, kiveillä kiirehittämättä läpi lumenhiivien Nömmen – tällaisi ei ole kuusutakaan rynnällä. Mutta mikään ei kavaltaanut lähenevää vaaraa.

Tänään seison toisessa risteyskässä ja ympärilläni ovat toiset kasvot, mutta syytetyksen penkissä on jälleen rikollinen kevytmielisyys. Eldimmemkö (tälläkään kertaa tarttua sitä kädessä, pyyhkiä vaurioita keräävää konekotoa, ennakoida vaaraa? Tänään en ole yksin, ja meillä on yhteinen äiti: Vironmaa.

Vaaan nim on fosforiitti.

Elämää liuskekiven päällä

Pohjois-Viro on geologinen ulkoilmamuseo. Siisyyteen kur-

Pohjois-Virossa löydetyn rikkaan fosforiittiesiintymän hyödyntämistä on ryhdytty kiirehtimään. Neuvostoliiton keinoalanministeriö suunnittelee nopeutetussa aikataulussa kaivosta Rakveren lähistöllä Kabalaan ja avolouhusta Suomenlahden rannalle Toolseen.

Ennakoidut ympäristövaarat ovat mittavat. Toteutuessaan kaivoshankkeet tulevat muuttamaan alueen vesiekologian täydellisesti. Tarpeettomana pois siirrettävä ja itsestään syttävä saviliuske merkitsee korjaamatonta ja kestämatonta saastelähdettä koko Neuvostoliiton luoteisosalle. Kaivostoiminta tuhoaisi myös tärkeän maatalousalueen lopullisesti.

Kaivoshankkeiden toteuttamista kiirehditään samassa tahdissa kuin virolaiset ovat ryhtyneet sitä vastustamaan. Viron tiedeakatemian tutkijoiden tulokset on alistettu sensuurille.

«Fosforiittidraamaan kätketty suuri joukko niitä tekijöitä, jotka tekevät perestroikasta objektiivisen välttämättömyyden», kirjoittaa professori Lennart Meri, Viron sosialistisen neuvostotasavallan ansioitunut kirjailija ja Kirjailijaliiton johtokunnan sihteeri.

Lennart Meri tuli suomalaisille erityisen tutuksi kymmenen vuotta sitten, jolloin hänen elokuvansa Linnunrata esitettiin televisiossa. Se oli runollinen dokumentti menneisyydestä, joka yhä tänään on löydettävissä suomensukuisten kansojen perinnöstä.

Suomeen toimitetussa artikkelissa Lennart Meri yksityiskohtaisesti kertoo, millaisia seikkoja kätketty Viron fosforiittihankkeeseen, josta on mitä ilmeisemmin kasvamassa Neuvostoliiton suurin ympäristökamppailu. Suomen Kuvalehti julkaisee tämän koko Neuvostoliittoa kohauttaneen artikkelin lyhennetyssä muodossa.

koittavan Suomenlahden etelärannikolla kohoaa pystysuora liuskekiviranta, runoilija Mare Underin ylistämä kaunis kiintili.

Meidän liuskekivemme on Maan vanhin kivilaji graniitin jälkeen. Se syntyi 500 miljoonaa vuotta sitten nykyisen Viron sijaitseva päiväntasaajalla, ja sitä huuhosi elämänsä kiirevä trooppinen meri. Kiintili on tuon kausien ajan mykkä kronikka. Päätyttyään väliin tyytyvän elämänsävaheensa alkuaikain vajosiivat merenpohjaan, kerrostuivat satoja vuosatoja, painuivat oman painonsa alla litteiksi, kiveytyivät, muodostivat kerrostumia, muuttivat kivilajiksi. En aioina eli eri aikojelämä. Jotkut sitovat ja veivät mukaansa maailmanmeren luooneen kalkein, jotkut fosfori, kolmanneen uraani, melvöödenä, vanadium ja fluorini.

Pohjoisrannikolla pystysuorana kallioseinäminä paljastunut kalkkikivi alkaa etelään mennessä vähitellen madaltua, se peittyi ensin ohuen multakerroksen, kirkkaavuden vesikon, harvojen metsiköiden ja loivien moreenikumpujen alle, kunnes katoaa lopullisesti silmistä, ja vain kytäviä tetta liuskeen olevan lähellä: joka kymmen jälkeen pellot siirtyvät aivan siltä kuin ne olisivat tyhjiä maksavia lampaita, Rakveren seudulle Neuvostoliiton keinoalanministeriö suunnittelee kaivoksen perustamista.

Minkä nimissä? Elintarvike-ohjelman täyttämisen nimissä.

Liuskekiven alainen elämä

Kaivoksen ensimmäinen vaihe, jota Neuvostoliiton keinoalanministeriön alainen tuotantoyhtiö *Soyuzgorkhprom* parhaillaan suunnittelee tähtäen vauria, kiirettä yhteensä 40 neliokilometriä. Aikatausko?

Kaivoksen kymmenen viisitoista pystykallaa ulottavat 80-100 metrin syvyytteen, jonne on ker-

rostunut keskimäärin kahdeksan metrin paksu fosforiittikerrostuma. Kuluu läpäisevät kalkkikivikerroksen ja ensimmäisen pohjavesikerroksen, josta talot ja kylät saavat juomavetensä, ne läpäisevät dolomiittikerroksen ja toisen pohjavesikerroksen – pienempien maatalouskeskeisten pääasiassa vesialueen, liivittävät palavakivikerroksen ja kolmannen pohjavesikerroksen, josta saavat vetensä maaseurustajamat ja teollisuuskeskukset. Lopaksi ne lävistävät vielä ohuen glaukonittihakkakerroksen ja – pääsevätkin perille! Jokunen metri merenpinnan alapuolella alkaa rikas fosforiittikerros. Se luokitellaan geologian ministeriön ja keinoalanministeriön: sellainen kerrostuma, ja kaiken lisäksi ei missään muu- rassa tai korvessa, vaan aivan rautatien vieressä, kansallisen maantien alapuolella, yhdeksi valmiina infrastruktuurin kanssa, johon kuuluu niin postin kuin seuran, ravintola ja teatteri – siitä tuli Neuvostoliiton ensimmäinen voittoa tuottava fosforiittikaivos!

Johdatus Viron kiintäytymiseen syntymähistoriasta ei ollut sattumanvarainen. Mikä vesi voisi pysyä kalkkikivikallion päällä? Ei mikään. Vesi on kätkettyntä kalliion sisään, aurtanut ja luonnut pehmeitä kivilajeja, kovettanut salakäytäviä, karteja ja luolia. Suodattuneena ja kristallinirkkaana se ruokkii Suomenlahteen liuskeja, jotka näkymättömissä pohjavesilähteen kautta, Maanalaisten veden valtakunta elää omaa salasta elämäänsä tunnistamatta topografisten karttojen vedenjakaja.

Jano meren rannalla

Koko tämä elämä ylläpitävä vesi katoaa. Suoran fosforiittikerroksen alla sijaitsee neljas ja viimeinen pohjavesikerros, kumbrun-vendin horisontti. Jo täällä nykyä sitä saadaan suurimpien

kaupunkien juomavesi. Mutta kuinka kauan vielä? Kaivos kymmenine kulluineen – joka ikisen läpimitä kuuteen metriin saakka – merkitsee jättäjäelämäntä kaivon, jonka pohjan 90-100 metrin syvyydessä täytyy olla kuiva. Sen takia siitä täytyy pumpata vettä 240 000 m³ vuorokaudessa eli 4,4 kuutiokilometriä koko kaivoksen käyttö- aikana.

Vesi, olkoonkin että maanalaisten, käyttäytyy aivan maanpäällisellä tavalla. Jalkakäytävältä se valuu kadulle (sillä edellytyksellä että ajorata osastin tehdä jalkakäytävää alemmaksi) ja katuajasta se juoksee liika-aivoin, Virumaa ei muodosta poikkeusta. Koska pumpat toimivat yötti päivää, muodostuu kaivoksen ympärille depressio-oppo, jonka syvyy vastaa tasmaiken pumpun imatoimen syvyyttä ja jonka läpimitä on 200 kilometriä. Ottakaa esiin kartta ja harppi niin havaitsette, miksi väppäjäliustet kehoittivat säilyttämään luontoa.

Mitä vesi maksaa?

«Se on vain ongelman yksi puoli», rauhoitti yleisliittolaisen yhtiön *Soyuzgorkhpromin* johtaja Juri Jampol Viron televisioon kirjeenvaihtajaa. «Ulkoakseen pystyimme ratkaisemaan kaikki nuo kysymykset suunnitelmassa min perusteellisesti, että kaivostoiminta saatu ilman häiriöitä.»

Eli «että jokaiseen taloon vesi- jouto?»

Keinekastella Virumaa pelot-

«Että mistä ottaa vesi puolimiljoonaisen Tallinnan tarpeisiin? Meidän pääkaupunkiamme varten on pidetty silmällä juuri Pandiveren vesivaroja. Mistä se vesi nyt otettaisiin? Ja kaiken kaikkiaan – mitä vesi maksaa?»

Viron television toimitukseen saapui kirje erältä talajaiselta, joka valittua, että kaivosta, jonka vesi on maistunut minon vi-

Tunnetun virolaisen kirjailijan, elokuvaantajan ja kulttuurivaikuttajan, professori Lennart Merin kirjoittama artikkeli Viron fosforiittidraamasta on monella tavalla näköaloja neuvostoliittolaisien pelin henkeen niin ympäristön- suojelukykykärsä kuin yksityisten ihmisten valtuutettamahdollisuuksien ja hakukauden suhteen. Artikkelin julkaisiin Eesti Kommunist-lehden numerossa syyskuussa.

meiden viidenkymmenen elinvuoden ajan mitä parhaimmalla», hän pumppaa nyt... petroliä. «Sihän paluu palaa», aurissee kirjoittaja, sen ajan että riemuitui kun televisiolainen öljymiljoonari.

Geologit tulivat paikalle, lyysivät Minna-väljän laajamita mukavan maalaistalon, maustivat vastalupsettua maatoa, porasivat neljä-viisi poranreikää ja ajorvat tiehensä. Seuranavaa päivänä Linda-emaniti soittaa kaupunkiin: vesi on kadonnut!

Enää Linda ei käy kaivoillaan, vaan odottaa vettä tuovaa säiliö- auroa. Vesiauron kuljettaja odottaa bensiniäuttoa. Bensini- auto odottaa bensiniäuttoa. Asennuspäällikkö odottaa Poltavan tienoilie pyyhähtynyttä deshe- tuonta. Kuivaksi jäänyt kaivo on syytetytynä lupomattomasti keijun, ja sen jokainen lenkki maksaa joko kopeekan tai kym- pen, joka otetaan meidän tasku- tamme.

Miksi on luonnonvarojen typeriä tuhlaamisen seurauks? Aikooatanko Baikalin, Lasdakan ja Peipsin saastaminen, suurien pohjoisen jokien virtaustaanun muuttaminen meilettömyys? Ekologisella lakutaidottoman- della on sosiaalinen, moraalinen ja demografinen hintansa. Se voidaan mistä myös ruplilla ja syntymättömiä lapsia. Luonto on antanut meille avokätisesti velkaa. Paljokko luontoa on vielä jäljellä? Jonkin verran, muttei liukaa. Nyt luonto vaatii velkaansa takaisin, mutta me emme pysty usconottamaan uudella tavoin, me parvimme vanhoja reikiä uusilla lainoilla, jotka meidän täytyy jälleen kiristää luon- nolta. Velkojen korko kasvaa, elinkustannukset nousevat.

Kysymys veden hinnasta ei ole retorinen. Niissä virolaisissa taajamissa ja talouksissa, joihin se tuodaan säiliöautoilla ei kuulu vettä maksu neljä kopeekkaa, vaan kaksi ruplaa. Syöfinit eivät sitä maksu. Sen maksaa Linda, joka tarjoaa heille vastalupettua

»Fosforiittidraamaan kätkeytyy suuri joukko niitä tekijöitä, jotka tekevät perestroikasta objektiivisen välttämättömyyden», kirjoittaa professori **Lennart Meri**, Viron sosialistisen neuvostotasavallan ansioitunut kirjailija ja Kirjailijaliiton johtokunnan sihteeri.

Lennart Meri tuli suomalaisille erityisen tutuksi kymmenen vuotta sitten, jolloin hänen elokuvansa *Linnunrata* esitettiin televisiossa. Se oli runollinen dokumentti menneisyydestä, joka yhä tänään on löydettävissä suomensukuisten kansojen perinnöstä.

Suomeen toimitetussa artikkelissa Lennart Meri yksityiskohtaisesti kertoo, millaisia seikkoja kätkeytyy Viron fosforiittihankkeeseen, josta on mitä ilmeisemmin kasvamassa Neuvostoliiton suurin ympäristökamppailu. Suomen Kuvalehti julkaisee tämän koko Neuvostoliittoa kohauttaneen artikkelin lyhennetyssä muodossa.

min ja fluorin.

Pohjoisrannikolla pystysuorana kalkkiseinämänä paljastunut kalkkikivi alkaa etelään mennessä vähitellen madaltua, se peit-tyy ensin ohuen multakerrok-sen, kitukasvuisen vesakon, har-vojen metsiköiden ja loivien mo-reenikumpujen alle, kunnes ka-toaa lopullisesti silmistä, ja vain kyntäjä tietää liuskeen olevan lä-hellä: joka kynnon jälkeen pellot näyttävät aivan siltä kuin ne oli-sivat täynnä makaavia lampaita. Rakveren seudulle Neuvostoliit-on keinolainnoiteministeriö suunnittelee kaivoksen perusta-mista.

Minkä nimissä? Elintarvike-ohjelman täyttämisen nimissä.

Liuskekiven alainen elämä

Kaivoksen ensimmäinen vaihe, jota Neuvostoliiton keinolainnoi-teministeriön alainen tuotanto-yhtymä *Sojuzgorhimprom* par-haillaan suunnittelee täyttä-

valmiin in
johon kuu
raala, ravintola
hän tulisi Neuvo
mäinen voittoa
riittikaivos!
Johdatus
kon syntym
sattumanva
voisi pysy
päällä? Ei r
keytynyt ka
ja liuottanut peh
kovertanut salak
ja ja luolia. Su
kristallinkirkkaa
Suomenlahteen
näkymättömien
den kautta. Ma
valtakunta elää
elämäänsä tun
pografisten kartt
jia.

Jano mere

Koko tämä eläm

Tunnetun virolaisen kirjailijan, elokuvantekijän ja kulttuurivaikuttajan, professori Lennart Meren kirjoittama artikkeli Viron fosforiittidraamasta avaa monella tasolla näköaloja neuvostoliittolaiseen pelin henkeen niin ympäristönsuojelukysymyksissä kuin yksityisten ihmisten vaikuttamismahdollisuuksien ja halukkuuden suhteen. Artikkelit julkaistiin Eesti Kommunist-lehden numerossa syyskuussa.

22.5.2021

Hyvä Veli

Mukava, että tapasimme Raunon ja Liisan metsän avajaisissa, ja että olit hankalasta matkasta huolimatta tullut tähän pieneen tilaisuuteen. Siellä tuli mieleeni, että juuri sinä saattaisit olla kiinnostunut tästä Lennart Meren nuoruuden kirjasta

"Hopeanvalkea". io

Remyksestä VMI:stä) puiden paksuudesta oli vakuuttava. Tässä kirjoituksessa on Korhosen (vastaa VMI:stä) tiivistelmä heidän mukaansa tärkeimmistä tuloksista.

Hyvää kesää terveisin Rauno

Rauno

J.K. Kirja ei arvosta jaloutta.

Sama

Raunon muotokuva
Lammin biologisella asemalla.
Taiteilija Åke Hellman

Kiitos